

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมกับแนวคิดการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย*
Existential Philosophy with the Concept of Informal
Education and Education by the Way

จิราภรณ์ จันทร์โสม และสุวิณ ทองปั้น
Cheeraphron Chanchom and Suwit Thongpan
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Dangchee8412@gmail.com

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาในระบบปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างมีเสรีภาพไม่มีการบังคับ และเป็นการสอนที่มีลักษณะส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินกิจกรรมการศึกษาภายใต้ปรัชญาแนวความคิดเรื่อง คิดเป็น มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่มีลักษณะคล้ายกับแนวคิดอัตถิภาวนิยมในเชิงปรัชญา ได้แก่ เป้าหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์คือ ความสุข มนุษย์จึงแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะมุ่งไปสู่ความสุขนั้น แต่เนื่องจากมนุษย์มีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม จิตใจและสภาวะแวดล้อม ทำให้ความต้องการของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การให้คุณค่า และความหมายของมนุษย์โดยการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยกัน

คำสำคัญ: ปรัชญาการศึกษา; อัตถิภาวนิยม; การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The education system in the education system of the existentialism can stimulate the learner. Responds with no freedom. It is a teaching style that promotes each student. Non-formal and informal education Conducting educational activities under the philosophy

*ได้รับบทความ: 30 มีนาคม 2561; แก้ไขบทความ: 12 มิถุนายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 29 มิถุนายน 2563

Received: March 30, 2018; Revised: June 12, 2020; Accepted: June 29, 2020

of conceptualization is an important element that resembles the concept of existentialist philosophy. The ultimate goal of human life is happiness. In order to focus on happiness. But since humans are fundamentally different, both physical, emotional, social, mental and environmental. The needs of each person are different but the value and meaning of human beings. By integrating moral values, values and desirable attributes. Have students participate with instructors and learners.

Keywords: educational philosophy; existentialism; Non-formal and informal Education

1. บทนำ

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองอย่างเต็มที่ ให้รู้จักมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง การศึกษาจึงช่วยให้มนุษย์เข้าใจตัวเอง เน้นที่ตนเอง ให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความสามารถของตนเอง มีความคิดอิสระในการทำงาน มีความสุขกายและสบายใจในการปฏิบัติงาน สอนให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และกระตุ้นให้กล้าเลือกเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ ด้วยความรับผิดชอบต่อเสรีภาพของตน และของคนทุกคนในโลก อัตถิภาวนิยมสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตัวเองอย่างเต็มที่ให้รู้จักใช้เสรีภาพในการเลือกและมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมจึงเป็นการช่วยให้มนุษย์เข้าใจของการมีอยู่ของตัวเองและโลก (Boonjuu, 1979 : 117-118)

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดย ดร. โกวิท วรพิพัฒน์ อติตอธิตี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้นำความคิดนี้ และเผยแพร่จน ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดเป็น มนุษย์ทุกคนต้องการความสุข ข้อตกลงเบื้องต้นของการ คิดเป็น คือ มนุษย์ทุกคนต้องการความสุข คือ เชื่อว่า คนเราจะมีมีความสุข เมื่อคนเราและสิ่งควมสิ่งแวดล้อม ประสมกลมกลืนกันอย่างราบรื่นทั้งทางวัตถุ กาย ใจ (Worapipat, 2001 : 651-652) โดยมีแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจ ที่จะศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มากกว่าการเรียนในระบบได้แก่การศึกษาในระบบ คือการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ดังนั้น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และความ ต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบ

2. ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

ปรัชญาอัตถิภาวนิยม ให้ความสำคัญปัจเจกภาพมากกว่าสากล เสรีภาพมากกว่าระเบียบกฎเกณฑ์ เน้นการสร้างสรรค์มากกว่าการอนุรักษ์ ระเบียบแบบแผน ยึดความรู้รู้สึกมากกว่าเหตุผล และให้ความสำคัญแก่ความรู้เชิงอัตนัย (Subjective Knowledge) เช่น ความรู้ที่เกิดจากการประสบด้วยตนเอง มากกว่าความรู้เชิงปรนัย (Objective Knowledge) เช่น ความรู้ที่เกิดจากเหตุผล กล่าวคือ ถ้าวัดความรู้เชิงอัตนัยมีน้ำหนักมากกว่าความรู้เชิงปรนัย (Dictionary of Philosophy English-Thai, 2000 : 35)

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีทัศนะว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมเสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ว่าจะสถานการณ์เช่นไร เพราะมนุษย์เกิดมาพร้อมกับความว่างเปล่า คือไม่มีแบบหรือธรรมชาติใดติดตัวมาแต่เกิด ส่วนลักษณะต่างๆ เป็นการสร้างขึ้นหลังจากมนุษย์เกิดมาแล้ว เช่น คนขี้ขลาดไม่ได้ติดตัวมาแต่เกิด แต่เป็นเพราะเขาตัดสินใจเลือกเป็นคนขี้ขลาดเอง ในทำนองเดียวกันแม้ว่ามนุษย์จะมีความสามารถที่จะทำบาปแต่มนุษย์มิได้เป็นคนบาปดั่งที่บางศาสนาสอน บาปไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด มนุษย์มากำหนดชะตาชีวิตของตนเองขึ้นภายหลังจากเกิด มนุษย์จึงเป็นผู้กำหนดตัวเอง ดังนั้น มันจึงเป็นเรื่องที่ไร้สาระมากถ้าหากจะกล่าวว่ามิชะตาลีขิตคอยบันดาลให้มนุษย์เป็นตามลิขิต เพราะมนุษย์มีความพร้อมที่จะทำสิ่งใดได้ตามที่ตนปรารถนา เป็นอยู่โดยการเลือกด้วยตนเอง ไม่มีสิ่งใดมาบังคับมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มาจากภายนอกหรือภายในตัวมนุษย์ มนุษย์มี

สิทธิเต็มที่ที่จะปฏิเสธหรือยอมรับสิ่งต่างๆ (Nirunthavee, 2000 : 9)

ปรัชญาอัตถิภาวนิยมให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน เน้นการสร้างให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก และในสิ่งที่ตนกระทำ การศึกษาที่ดีต้องสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้มีวินัยในตัวเอง (Chandarasa, 1984 : 253) ผู้เรียนมีอิสระเสรีในการค้นพบตัวเองไม่เป็นการปิดกั้นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดโรงเรียน ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นเพียงแค่ผู้ที่ยกกระดานผู้เรียนให้เขาหันมาสนใจ รู้จักคิด พิจารณาตัดสินใจด้วยตัวเอง การตัดสินใจเลือกของผู้เรียนนั้น ต้องมีความสอดคล้องกับผลที่เกิดขึ้นมาว่า ตัวของผู้เลือกต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อผลอันตามมานั้น ด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาของปรัชญาลัทธินี้ จึงต้องการให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เข้าใจตัวเอง เข้าใจโลก และความสำคัญของการมีอยู่ (Tunsiri, 2007 : 15)

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมจึงพยายามมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษา แสวงหาแนวทางเพื่อนำไปสู่การค้นพบตนเองอย่างเสรี จุดมุ่งหมายของการศึกษาควรเน้นที่การตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน แม้ในสถานการณ์ที่เราเชื่อว่าไม่มีสิทธิหรือเสรีภาพที่จะเลือกก็ตาม ปรัชญาอัตถิภาวนิยมไม่เชื่อว่ามนุษย์ไม่มีสิทธิและไม่มีทางเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง หลักสำคัญของปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม เน้นตัวของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยการสร้างผู้เรียนให้เป็นตัวของตัวเอง และพัฒนาบุคคลแต่ละคน

ตามความรู้ความสามารถของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียน การเรียนคือช่วยให้ผู้เรียนรู้สามารถตัดสินใจได้ ตั้งเป้าหมาย และวางแผนชีวิตตลอดจนพัฒนาความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เพื่อให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความหมายและมีความสุข

3. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Non-formal Education หรือ Informal Education คำเหล่านี้เป็นคำใหม่ที่เพิ่งปรากฏในวงการศึกษามานานนักแต่เดิมนั้นจะใช้คำว่าการศึกษาผู้ใหญ่ หรือ Adult Education การศึกษาผู้ใหญ่หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์ทางการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการศึกษาเมื่อสมัยยังเด็กหรือบางคนอาจจะเคยเข้าโรงเรียนมาบ้างแต่เรียนไม่จบระดับประถมศึกษา นอกจากนั้น ยังจัดสำหรับผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ ประเทศในยุโรป และอเมริกา ยังคงใช้คำว่าการศึกษาผู้ใหญ่อยู่ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยและประเทศอื่นในแถบเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา ต่างก็ได้รับแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้อยู่นอกระบบ โรงเรียนมาจากประเทศยุโรปและอเมริกา แต่ต่อมาพบว่าผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งพลาดโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนนั้นไม่ได้มีเพียงผู้ใหญ่เท่านั้น แม้แต่เด็กในวัย เรียนเป็นจำนวนมากก็ไม่มีโอกาสได้เรียน บางกลุ่มได้เรียนเพียง 1 หรือ 2 ปี แต่ไม่จบการ

ศึกษาภาคบังคับ บางกลุ่มได้เรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ แต่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา เยาวชนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับแล้วมีจำนวนมากกว่าเยาวชนที่ได้เรียนต่อหลายเท่า

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาผู้ใหญ่เป็นบริการที่ครอบคลุมไปถึงเด็กในวัยเรียนและบุคคลวัยอื่นๆ ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาด้วยหลายๆ ประเทศจึงเปลี่ยนชื่อเป็นการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยบ้าง นอกจากนั้น ในบางประเทศยังมีชื่อเรียกอื่นที่ต่างกันไปอีก เช่น การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing หรือ Further Education) หรือการศึกษาส่วนขยาย (Extension Education) แต่เมื่อพิจารณาความหมาย แล้วคำเหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกันมาก หรือบางคำมีความหมายเหมือนกัน จึงอาจสรุปได้ว่าไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร ในความหมายก็คือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั่นเอง โดยมีการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตร จะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (Sangsri, 2002 : 1)

แนวคิดของจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้คือ การตอบสนองความต้องการความสนใจของผู้เรียนของกลุ่มเป้าหมาย ในทุกด้านที่จะนำไปสู่การออกแบบระบบกิจกรรมหรือ โครงการเรียนรู้

ได้อย่างเหมาะสม และประเทศไทยจำเป็นต้องหาทางกำหนด ยุทธวิธีที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาให้ต่อเนื่องแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทั้งกลุ่มอายุ วัฒนธรรม ต่างถิ่นที่อยู่ ต่างคุณลักษณะความสามารถตลอดจนพื้นฐานทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของแต่ละบุคคลชุมชน และตลาดแรงงานเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในรูปแบบที่เหมาะสม โดยระบุหลักการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนและและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษา บุคคลไม่ว่าอยู่สถานภาพใด พื้นที่แห่งใดย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเสมอภาคกันตาม ปณิญาญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 26 ด้าน การศึกษา ความแตกต่าง ด้านร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม แม้จะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการที่จะได้ รับการศึกษา แต่ก็มีได้หมายความว่า จะเป็นจำกัด สิทธิของบุคคลในอันที่จะได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาค การจัดการศึกษาจะต้องกระจายออกไป ให้กว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ มีรูปแบบหลากหลาย เพียงพอสำหรับคนในสังคม เพื่อให้เลือกใช้บริการ ได้ตามความต้องการ ควรจัดเสนอโอกาสให้บุคคล ได้รับการศึกษาเท่าที่บุคคลพึงได้รับ

2. หลักการพัฒนาและพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตาม อัธยาศัยตามหลักการพัฒนาตนเองและพึ่งพา ตนเองนั้น จะต้องจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของการเรียนรู้ เสนอข้อมูลที่จะส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเอง

อย่างเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องจัดเงื่อนไข ให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการพึ่งพาตนเองของชุมชนผสม กลมกลืนระหว่างชีวิตกับการศึกษา

3. หลักการบูรณาการเรียนรู้และวิถีชีวิต การศึกษาเป็นกระบวนการแสวงหา จุดมุ่งหมาย ให้แก่ชีวิตของมนุษย์รวมถึงกระบวนการที่มนุษย์ จะไปสู่จุดมุ่งหมายของตนด้วย คนที่มีการศึกษาย่อมจะเป็นคนที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ที่สามารถดำรงตนให้อยู่ท่ามกลาง สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องไม่แปลกแยกไป จากชีวิตจริง ของผู้เรียน มนุษย์จะต้องเรียนรู้ไป ทำงานไปเป็น วงจรอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษานอกโรงเรียน บทเรียนต่างๆ เกิดจากสถานการณ์จริงของผู้เรียน ฉะนั้น จะต้องพยายามพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใช้ในการจัดการศึกษาในพื้นที่ของตนเองหรือ อย่างน้อยก็ต้องใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่คนในชุมชน

4. หลักความสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน หลักการจัดการศึกษาการศึกษานอก ระบบและและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน จะต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนค้นพบและเข้าใจว่าตนเองต้องการอะไรเพื่อ ช่วยให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องเสริมสร้าง บรรยากาศให้ผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับ ความต้องการของตน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการ กำหนด หลักสูตร เนื้อหาและวิธีการเรียนการสอน อันสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย และตอบสนอง ความต้องการของบุคคล เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่จะ

ก้าวไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมของตนอีกด้วย

5. หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นภารกิจของคนทุกคน ชุมชนทุกชุมชนในสังคมเป็นชุมชนมีพลังและทรัพยากรในตัวเอง กระบวนการของชุมชน เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ค่านิยม วัฒนธรรมให้แก่คนทุกๆ คนใน สังคมนั้นๆ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการจัดการศึกษาที่มีได้ผูกขาด ให้ผู้ได้รับผิดชอบ โดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาที่มีชุมชนทั้งชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ ชุมชนเป็นศูนย์กลางของหลักสูตรการศึกษาในชุมชน การจัดการโดยให้ชุมชนทั้งชุมชนเป็นโรงเรียนของชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชน เป็นครู เป็นวิทยากร ทรัพยากรในชุมชนเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน ความต้องการของคนใน ชุมชนเป็นตัวกำหนดหลักสูตร คนในชุมชนเป็นผู้เรียน (Department of Non-Formal Education, 2001 : 4-5)

แนวคิดหลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยคือ การจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งวิธีการและเทคนิคในการให้การศึกษาจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทุกด้าน ทั้งผู้เรียน และองค์ประกอบด้านถิ่นที่อยู่ของชุมชน โดยวิธีปฏิบัติการแบบชุมชนมีส่วนร่วม เน้นการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตอบสนองความต้องการของชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมติดตาม และร่วมรับผลจากการกระทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน จะส่งผลดีต่อชุมชนเพราะทำให้

ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และส่งผลให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และพัฒนาแบบยั่งยืนได้ในอนาคต

4. ปรัชญาอัตถิภาวนิยมกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา ปรัชญาอัตถิภาวนิยมมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาคือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจได้เอง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ต้องการ สามารถเลือก ตัดสินใจด้วยตัวของตนเองว่า จะเรียนสิ่งใด ไม่ว่าจะป็นวิชาชีพ วิชาการหรือวิชาอื่นใดนอกเหนือจากที่โรงเรียนเตรียมไว้ให้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระเสรีในการค้นพบตัวเอง (Tunsiri, 2007 : 15) การเรียนต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด โรงเรียน ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นเพียงแค่ผู้ที่คอยกระตุ้นผู้เรียนให้เขาหันมาสนใจ รู้จักคิด พิจารณาตัดสินใจด้วยตัวเขาเอง การตัดสินใจเลือกของผู้เรียนนั้นต้องรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาอย่างมีข้อแม้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างความเท่าเทียมของมนุษย์ของอัตถิภาวนิยมนี้เองจึงมีลักษณะที่คล้ายกับหลักการของหลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีจุดมุ่งหมายคือหลักความเสมอภาคทางการศึกษา บุคคลไม่ว่าอยู่สถานภาพใด พื้นที่แห่งใด ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเสมอภาคกัน ด้านการศึกษา ความแตกต่าง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแม้จะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการที่จะได้

รับการศึกษา แต่ก็มีได้หมายความว่า จะเป็นจำกัด สิทธิของบุคคลในอันที่จะได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาค การจัดการศึกษาจะต้อง กระจายออกไปให้กว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ มีรูปแบบหลากหลายเพียงพอสำหรับคนในสังคม เพื่อให้เลือกใช้ บริการได้ตามความต้องการ ควรจัดโอกาสให้บุคคล ได้รับการศึกษาเท่าที่บุคคลพึงได้รับซึ่งอย่างน้อย ได้แก่ การศึกษาที่เป็นพื้นฐานของคนในกลุ่มสังคม นั้นๆ และจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้มีอาชีพ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ผู้เขียนมีทัศนะที่เห็นว่า จุดมุ่งหมายการศึกษาของปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เหมือนกัน คือสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเป็นตัว ของตัวเองอย่างเต็มที่ให้รู้จักตัวเองให้รู้จักใช้ เสรีภาพในการเลือก และมีความรับผิดชอบต่อการ ตัดสินใจและการกระทำของตนเอง การศึกษา จึงน่าที่จะให้ความสนใจกับความเป็นจริงของแต่ละ บุคคลเพื่อบุคคลจะได้เลือกสิ่งที่มีค่าสำหรับตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้รู้จักทุกๆ ด้านของชีวิตไม่ว่าดีหรือ ร้ายมีเหตุผลหรือเหลวไหล เพราะในชีวิตจริงของ มนุษย์ก็มีลักษณะเช่นนี้้อยู่แล้ว แต่การศึกษาส่วน ใหญ่ในปัจจุบันมักจะหลงกลวงผู้เรียนโดยการให้ เรียนให้พบแต่สิ่งที่สวยงาม และหลีกเลี่ยงข้อขัด แย้งหรือสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัวต่างๆ ซึ่งต่างก็เป็น ความจริงอีกส่วนหนึ่งของชีวิต ให้มีความสำคัญกับ ผู้เรียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า พยายามให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ การศึกษาที่นักปรัชญา การศึกษาอัตถิภาวนิยมกับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ให้ความสนใจจึงเป็น

ภาวะความจริงของมนุษย์ และให้ความสำคัญกับ ปัจเจกบุคคล เน้นให้ผู้เรียนรู้ตนเองใช้เหตุผลเพื่อ สิ่งที่ถูกและผิด เป็นการศึกษาที่ทำให้คนรู้จักตัวเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเลือกและการตัดสินใจที่รับ ผิดชอบของแต่ละบุคคล

2. หลักสูตรการศึกษา แนวคิดการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมี หลักสูตรที่เน้นความสำคัญโดยมีความสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน หลักการจัดการศึกษา การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จะต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนค้นพบและเข้าใจว่าตนเอง ต้องการอะไร เพื่อช่วยให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องเสริมสร้าง บรรยากาศให้ผู้เรียนได้อย่าง สอดคล้องกับความต้องการของตน เปิดโอกาสให้มี ส่วนร่วมในการกำหนด หลักสูตร เนื้อหา และวิธี การเรียนการสอนอันสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถเลือกเรียน ตามศักยภาพ ความสามารถ ความต้องการ และความพร้อมของตนเองได้ มีทั้ง แผนการเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ แผนการเรียนวิชาอาชีพ นอกจากนี้ยังให้โอกาส ผู้เรียนเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ และการทำ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่ จะก้าวไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมของตน อีกด้วยซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชน ด้วยเหตุนี้ การจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน จึงดำเนินการในปัจจุบันได้ ในลักษณะและรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลายมาบูรณา การเรียนรู้และวิถีชีวิตการศึกษาเป็นกระบวนการ

แสวงหา จุดมุ่งหมายให้แก่ชีวิตของมนุษย์รวมถึงกระบวนการที่มนุษย์จะไปสู่จุดมุ่งหมายของตนด้วย คนที่มีการศึกษาย่อมจะเป็นคนที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถดำรงตนให้อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องไม่แปลกแยกไป จากชีวิตจริงของผู้เรียน มนุษย์จะต้องเรียนรู้ไปทำงานไปเป็นวงจรอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษานอกโรงเรียน บทเรียนต่างๆ เกิดจากสถานการณ์จริงของผู้เรียน ฉะนั้น จะต้องพยายามพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใช้ในการจัดการศึกษาในพื้นที่ของตนเองหรืออย่างน้อยก็ต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการกิจกรรมการศึกษาให้แก่คนในชุมชน (Department of Non-Formal Education, 2001 : 10)

หลักสูตรการศึกษาปรัชญาอัตถิภาวนิยม ไม่กำหนดตายตัว มีวิชาเลือกให้เลือกกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ หลักสูตรส่วนใหญ่เน้นวิชา ศิลปะและปรัชญา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเสรีภาพ จะเน้นทางศิลปะ จรรยา มารยาท ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา เป็นต้น ทุกวิชามีความสำคัญ ถ้าใครเห็นว่าวิชาใดที่จะช่วยให้รู้จักตัวเองและเข้าใจโลกได้ดีขึ้น ถือว่าวิชานั้นย่อมเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนมีสิทธิและอำนาจเต็มที่ในการเลือกวิชาเรียน ผู้สอนมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สามารถนำศักยภาพของตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้สอนก็ควรให้โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนศิลปะแบบต่างๆ โดยเน้นที่ผู้เรียนเองให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดในการทำงาน เมื่อผู้เรียนมี

อิสรภาพในการคิดและในการทำงาน จะทำให้เขามีความสุขกายและสบายใจในการทำงานและสามารถที่จะปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการสร้างสรรค์อันเกิดจากการพยายามฝึกฝนและอบรมตนเองในสิ่งที่ตนพึงปรารถนาไม่ว่าจะก่อให้เกิดผลดีหรือไม่อย่างไรผู้เรียนจะต้องเป็นผู้รู้จักใคร่ครวญ และรับผิดชอบในสิ่งนั้นๆ ด้วยความรับผิดชอบของตน ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมจะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ส่วนครูเป็นผู้ดูหรือพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำปรึกษา ถ้าผู้เรียนต้องการ ผู้เรียนจะมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการคิดตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเป็นอย่างไ

ผู้เขียนมีทัศนะว่า ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมกับแนวคิดการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงตนเองเรียนรู้ด้วยตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีข้อแม้ สอนให้ผู้เรียนดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ เช่น การเลือกแนวทางจริยธรรมของผู้เรียนเอง การสอนไม่ใช่เป็นการอบรม หรือการสร้างและกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการนำไปตัดสินใจเลือกด้วยตนเองในสิ่งต่างๆ เป็นการเรียนรู้อันเกิดจากภายในของผู้เรียน ที่ต้องการจริงๆ ว่าเป็นอย่างไร หลักสูตรของปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม กับแนวคิดการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น เป็นเพียงการให้โอกาสต่อผู้เรียนที่เข้ามา เมื่อเข้ามาเรียนแล้วสภาพแวดล้อมก็เป็นเพียงสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นความ

อยากรู้ของผู้เรียนเท่านั้น และการตัดสินใจก็โดยการที่แต่ละคนจะเป็นผู้เลือกอย่างไรเหมาะสมแก่สถาน ที่เรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญน้อยลงไป ด้วยหากว่าเป็นการบีบบังคับ หรือการหว่านล้อม หรือการสร้างหรือการจัดฉากให้มีการจูงใจให้เกิด จริยธรรมในสังคม อันได้แก่ความรับผิดชอบทั้งตัว เองและรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ โดยหลัก การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตาม อธิปไตยเป็นภารกิจของ คนทุกคน ชุมชนทุกชุมชนในสังคมเป็นชุมชนมีพลัง และทรัพยากรในตัวเอง กระบวนการของชุมชน เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ค่านิยม วัฒนธรรม ให้แก่คนทุกๆ คนใน สังคมนั้นๆ โดยยึดหลักการมี ส่วนร่วมของชุมชนเป็นการจัดการศึกษาที่มีได้ ผูกขาดให้ผู้ใดรับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่เป็นการ ศึกษาที่มีชุมชนทั้งชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ ชุมชน เป็นศูนย์กลางของหลักสูตร การศึกษาในชุมชน การจัดการโดยให้ชุมชนทั้งชุมชนเป็นโรงเรียนของ ชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชน เป็นครู เป็นวิทยากร ทรัพยากรในชุมชนเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน ความต้องการของคนใน ชุมชนเป็นตัวกำหนด หลักสูตรคนในชุมชนเป็นผู้เรียน

3. ปรัชญาการศึกษาของอัตถิภาวนิยม กับแนวคิดเรื่อง คิดเป็น ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง คือ สอนให้ผู้เรียนรู้ตนเอง และกระตุ้นให้กล้าเผชิญ หน้าที่กับเหตุการณ์ด้วยความตระหนักรับผิดชอบ ทั้งต่อเสรีภาพของตนและของคนทุกคนในโลก เพราะการเรียนการสอนหากไม่สามารถสร้างความ รู้สำนึกถึงความเป็นตัวตนของตนว่าเป็นอย่างไรก็

ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดความรับผิดชอบ ต่อสังคมหรือต่อตัวเองได้ปรัชญากลุ่มอัตถิภาวนิยมเน้นเสรีภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ความสำคัญต่อสภาวะความเป็นมนุษย์ และเน้นกระบวนการ สร้างจิตสำนึกเพื่อแสวงหาทางเลือกของตนเอง ไม่เป็นการบังคับ การสอนไม่ควรกำหนดให้ผู้เรียน ทำตาม แต่ควรให้ผู้เรียนมีสิทธิเลือกเรียนตาม ที่ผู้เรียนต้องการ การเรียนจึงเป็นเพียงเครื่องมือให้ ผู้เรียนได้รู้จักตัวเอง การเรียนจึงมุ่งพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคล ไม่ว่าจะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดๆ ก็ตาม ผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเสมอ ซึ่งเป็นการ เรียนรู้จากภายในไปสู่ภายนอก กระตุ้นผู้เรียนทั้ง ทางด้านสติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ หลักสูตรไม่มี วิชาใดวิชาหนึ่งสำคัญที่สุด วิชาใดที่ผู้เรียนมีความ พื่อใจและเห็นว่าเขาควรที่จะเลือกวิชานั้นย่อมมี ความสำคัญรูปแบบการจัดการศึกษาตามปรัชญา การศึกษาอัตถิภาวนิยม เน้นให้เห็นการใช้เสรีภาพ อย่างเต็มที่ แต่ต้องคู่กับความรับผิดชอบ แม้ว่า ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม โดยภาพรวม เน้นเรื่องเสรีภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่มิได้ ให้ใช้เสรีภาพตามความคิดอิสระตามความเข้าใจ ทั่วไปว่า เสรีภาพนั้น หมายถึง การทำอะไรตามใจ ชอบโดยมิต้องรับผิดชอบต่อสิ่งอะไรก็ตามมา ไม่ว่าจะดี หรือเลว การจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมจะฝึกให้ผู้เรียนรู้จัก เลือกวิชาที่เรียนอย่างมีความรับผิดชอบ ผู้สอนจะ เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนใช้เสรีภาพในการ เรียนการสอนนิยมจัดหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความ ถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ไม่กำหนด

ระเบียบแบบแผนให้นักเรียนปฏิบัติ แต่ให้มีความรับผิดชอบและยอมรับผลการกระทำของตนเอง เนื้อหาวิชาเน้นวิชาศิลปศาสตร์ เพราะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้กว้างขวาง และรู้จักตัวเองได้มาก โรงเรียนเน้นเรื่องศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งไม่แตกต่างไปจากชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมต้องการให้ผู้เรียนยอมรับถึงความมีเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ที่สามารถเลือกได้ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์อย่างไรและการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อเกิดผลออกมา ผู้เรียนก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อสิ่งเหล่านั้นเองด้วย

ดังนั้น ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมสอนให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และกระตุ้นให้กล้าเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ด้วยความตระหนักรับผิดชอบทั้งต่อเสรีภาพของตนและของคนทุกคนในโลก จะเห็นได้ว่า มีลักษณะที่มีความเหมือนและสอดคล้องกับการ การคิดเป็น ที่เป็นกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นจากหลักการและแนวคิดของ ดร. โกวิท วรพิพัฒน์ กล่าวถึงแนวคิดเรื่อง คิดเป็นว่าได้นำมาใช้ในวงการศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาไทยทุกระดับและใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยนักการศึกษาไทยหลายท่านพยายามนำเรื่อง การคิดเป็น มาพัฒนาการจัดการศึกษาไทยและสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยจนเป็นที่ยอมรับและเกิดเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาไทยที่ว่า การจัดการศึกษาต้องการสอนคนให้ คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คนคิดเป็น จะทำให้คนมีความสุข สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมและสิ่ง

แวดล้อมได้ดี คนที่คิดเป็นจะสามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาโดยพิจารณาข้อมูลอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้เที่ยงธรรม โดยพิจารณาความพร้อมในด้านการเงิน สุขภาพอนามัย ความรู้ อายุ และวัย รวมทั้งความมีเพื่อนฝูง และอื่นๆ 2) สังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง คนอื่นนอกเหนือ จากเราและครอบครัว จะเรียกว่าบุคคลที่ 3 ก็ได้ คือดูว่าสังคมเขาคิดอย่างไรกับการตัดสินใจของเรา เขาเดือดร้อนไหม เขารังเกียจไหม เขาชื่นชมด้วยไหม เขามีใจป็นให้เราไหม รวมตลอดถึงเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ เหมาะกับเรื่องที่เราตัดสินใจหรือไม่ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรมและค่านิยมของสังคม และ 3) ความรู้ทางวิชาการ เป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือความรู้วิชาการในเรื่องที่ตรงกับสิ่งที่เราจะต้องตัดสินใจ (Worapipat, 2001 : 654-655)

5. สรุป

แนวความคิดเรื่องคิดเป็นนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญที่มีลักษณะของอัตถิภาวนิยมในเชิงปรัชญา 3 ส่วน กล่าวคือ เป้าหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์คือ ความสุข มนุษย์จึงแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะมุ่งไปสู่ความสุขนั้น แต่เนื่องจากมนุษย์มีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม จิตใจและสภาวะแวดล้อม ทำให้ความต้องการของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การให้คุณค่า และความหมายของความสุขของมนุษย์จึงแตกต่างกัน การแสวงหาความสุขที่แตกต่างกันนั้นมนุษย์ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกันสภาพแวดล้อมของตนเอง ซึ่งโดยหลักใหญ่ๆ แล้ว วิธีการ

ปรับตัวของมนุษย์ ได้แก่ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือไม่ก็ปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับตนเอง หรืออาจปรับทั้งตนเองและสภาพแวดล้อมเข้าหากัน จนที่สุดแล้วไม่สามารถปรับตัวได้มนุษย์ก็จำเป็นจะต้องหนีออกจากสภาพแวดล้อมนั้น เพื่อไปหาสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อที่จะปรับตัวให้มีความสุขได้ใหม่ แต่แท้จริงแล้วการที่มนุษย์จะเลือกปรับตัวอย่างไรอย่างหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของคนแต่ละคน การตัดสินใจนั้นจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลอย่างรอบด้าน ซึ่งโดยหลักการของการคิดเป็นมนุษย์ควรจะใช้ข้อมูลอย่างน้อย 3 ด้านคือ 1) ข้อมูลตนเองซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางด้านกายภาพ สุขภาพอนามัย ด้านจิตใจและความพร้อมต่างๆ 2) ข้อมูลสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมครอบครัว สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยมตลอดจนกรอบคุณธรรม จริยธรรม 3) ข้อมูลวิชาการ คือ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องคิดตัดสินใจนั้นๆ ว่ามีหรือไม่เพียงพอ ที่จะนำไปใช้หรือไม่ การใช้ข้อมูลอย่างรอบด้านนี้จะช่วยให้การคิดตัดสินใจเพื่อแสวงหาความสุขของมนุษย์เป็นไปอย่างรอบคอบ เรียกวิธีการคิดตัดสินใจนี้ว่า คิดเป็นและเป็นความคิดที่มีพลวัตคือปรับเปลี่ยนได้เสมอ เมื่อข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป เป้าหมายชีวิตเปลี่ยนไป

6. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การจัดการศึกษาในระบบปรัชญาการศึกษา อุดมการณ์สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพที่ไม่มีการบังคับ และเป็นการสอนที่มีลักษณะส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินกิจกรรม การศึกษาภายใต้ปรัชญา แนวความคิดเรื่อง คิดเป็น มีองค์ประกอบที่สำคัญที่มีลักษณะคล้ายกับแนวคิด อุดมการณ์ในเชิงปรัชญา 3 ส่วน กล่าวคือ เป้าหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์ คือ ความสุข มนุษย์จึงแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะมุ่งไปสู่ความสุขนั้นแต่เนื่องจาก มนุษย์มีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม จิตใจและสภาวะแวดล้อม ทำให้ความต้องการของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การให้คุณค่า ความหมายของของมนุษย์ โดยการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาทางเลือก โดยสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสม และเนื้อหาวิชาเรียนตามความต้องการ เพราะเชื่อว่ามนุษย์มีความแตกต่างกัน การจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน

References

- Boonjuu, K. (1979). *Philosophy of Existentialism*. Bangkok : Thailand Wattana Panich.
- Chandarasa, B. (1984). *Philosophy and education*. Bangkok : Thai Wattana Panich Publishing House.

- Department of Non-Formal Education. (2001). *Report of Community Education Management*. Bangkok : Arun Printing.
- Dictionary of Philosophy English-Thai. (2000). *Dictionary of Philosophy English-Thai*. Bangkok : Royal Academy.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai scriptures. Version of Mahachulalongkornrajavidyalaya*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.
- Nirunthavee, S. (2000). *Executive Chef*. Bangkok : ONG Publishing.
- Sangsri, S. (2002). *Non-Formal Education by Distance Education for Lifelong Learning*. Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University.
- Tunsiri, V. (2007). *Principles of education*. Bangkok : Asia Digital Printing Limited.
- Worapipat, K. (2001). *Philosophy*. Bangkok : Amarin Printing and Publishing.